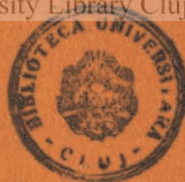

erdelyi élet

1936 III. 1. — XXV. évf. 7. sz. — 20 Lei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

STRENGTH
OF STONE

THE STRENGTH OF STONE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

XXV. ÉVF. 7. SZ.
1936 MÁRCIUS 1.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mures

Fehér cigányok

A nyugó napnak szállta felé
Kövesd a hívó szavakat,
Mig hontalanul visz a szél tovább
S mindegy: kelet és nyugat...

(Cigánydal)

A nomád cigányok, testvéreink a lelkek örök kóborlásában, valamikor utmutató jeleket szórtak el egymásnak. Két ágacskaát keresztbe tették bizonyos formában és ott hagyták az uton: ez volt a cigány utjelző. Két különböző fáról vagy bokorról kellett törni: manzanita-ágból és vörösfenyőből, vagy vadgesztenyéből és egérfából, vagy orgonából és borostyánból.

Jack London írja valahol, hogy a fehér ember az igazi cigány, a cigányok királya: messzebb határt bevándorolt földön és égen, vadabbul és könnyelműbben, mint akármelyik cigány és míg ők csak az utjelzőket követték, a fehér ember számára nem rakott gallykereszteket senki. És a fehér emberek között minden időkben minden országban, minden korlátok fölött ott kóborolnak a fehér cigányok és ezek volnánk mi, ujságok írói. Mi vagynuk az utjelzők, amelyek összekötik a szellemi világ országutjait, mi vagynuk a szentjánosbogarak, amelyek messze világítanak ködben és éjszakában. Mi vagyunk a fehér cigányok...

Nizsinszky-ról írja a felesége abban az isteni könyvben, amelyet az élőhalott sírja fölé emelt, hogy az orvosai egy baleset kapcsán rájöttek arra, hogy a művész bokája madárlábra emlékeztet, korcs közéut a sólyom és az ember között. Ezzel a lábbal tudott repülni, hirtelen a levegőbe szállni és lassan ereszkedni vissza a földre. Ő is

egy volt a fehér cigányok közül, ég és föld, álom és valóság, igazság és hazugság, szépség és aljasság közt kell tántorognunk nekünk is: táncolni a betűk körül, sőt néha a paragrafusok körül is. Keresni a visszahangot ott, ahol süket a táj, felrázni, elringatni, dédelgetni, kacagtatni és sirni tanítani azt a világot, amely százmillió tömegekben ül az öt földrész irtózatosszínpadán és aszerint lélegzik, gondolkodik, akar és parancsol, ahogy ennek az öt földrésznek párezer cigánya helyette, érette, miatta és végette gondolkodik és ír. Ezek vagynak mi, a fehér cigányok.

*

...Állni a szedőgép mögött és diktálni bele a szavakat, keresni a következő gondolatot, amíg az előző a gép klaviatúráján ólommal keményedik és zárt sorokban sorakozik fel bekezdésekké és hasábokká, férfivá lenni és megöregedni és az évek rohanó során csak betűt gyártani, semmi mást, szomorú iparág és mégis egyetlen és örök. Ez a fehér cigányok sora, ez a fekete zongora — a szedőgép el nem hallgató klaviatúrája...

*

A fehér emberek többi ezermilliója pár perc, vagy pár óra alatt lenyeli és megemészti azt, amit ez a párezer fehér cigány helyette és az ő számára elgondol, véleményez, tanácsol és előír. Ez az ezermillió olvasó éli a maga életét és ha baja van, bánata, privát dolga, szórakozása, a hivatalos órák zártával, mehet a maga dolga után. Ez a párezer gondtalan, kóbor és bohém cigány, ahogy a köztudat tartja, csak lézeng a felelőtlen és kényelmes percek paradicsomában. Mi lehet az ő gondja, baja, hivatása, joga, hatalma más, minthogy játszik, akár a madárlábu Nizsinszky, a pojacák színpadán ennek az ezermillió és ezerigényű közönségnek...

*

Kedves jó fehér emberek, akik oly szigorúak vagytok velünk szemben és olyan elnézőek önmagatok iránt, ne felejtsetek el, hogy mi is — fehérek vagyunk.

Weisz István

u r i s z a b ó s á g

Szövetkülönlegességek nagy választékban. — kitűnő szabás, elsőrendű kidolgozás

ARAD, Strada Eminescu 15.

Három év három és félezer ellen! (Beküldött kézirat)

(Timișoara.) Három esztendő van a nemzeti szocializmus mögött. Három esztendő azokból az évezredekéből, amelyekre Hitler Adolf ráparancsolta a nemzeti szocializmust. E három esztendő legutolsójában már kevesebb szó esett az eljövendő évezredekről, mert éppen elég gondolt adott a jelen és az az egy év, amely még rendelkezésre áll annak a tervnek a megvalósítására, amely majd az évezredek alapját fogja alkotni. De most, a harmadik év végén a propaganda megint nekiszilajodott és visszatértek a régi szólások.

Évezredek... A nemzeti szocializmus nem egyéb, mint a szuperlatívuszok rendszere. De ami összefüggést a nemzeti szocializmus és az évezredek között meg lehetett állapítani, nem volt más, mint *vad és gyűlöletes háboru elmúlt évezredek értékei ellen.*

A nemzeti szocializmus eljövendő évezredekről beszél. A zsidóság, amelyet ki akar irtani, reális évezredek tud maga mögött. Sokat szenvedtek a zsidók ebben az emberi fogalmak szerint végtelen időben.

Sokat szenvedtek a saját országukban és még többet abban az időben, amióta a nemzetek között szétszóródva élnek.

Most Németországban a legborzalmasabbat kell eltűrniök a nemzeti szocializmustól. CU Cluj / Central University Library Cluj

Már három éve tart és még mindig nem lehet felfogni. *Hová vezet ez?* Voltaképen mit remél elérni a nemzeti szocializmus, ha kiirtotta a zsidókat? Azt hiszi a hároméves rendszer, hogy csakugyan felléphet az ellen, ami három és félezer éven át bevált? Fizikailag kiírthat félmillió német zsidót. Mit ér el ezzel? Hiszen még mindig fennáll a zsidóság, mert a német zsidók kiirtásával még nem fog elpusztulni. A zsidóság visszatekintve három és félezer esztendőjére, amely történelmi realitás, biztosabban fog nekimenni az eljövendő évezredeknek, mint a nemzeti szocializmus.

De ha nem is lennének többé zsidók, a mű, amit évezredek óta alkottak és a világnak minden elkövetkező évezredekre átadtak, erősebb marad, mint minden nemzeti szocialista dühöngés. A nemzeti szocializmus talán nem is a maroknyi zsidóval törődik, hanem azokkal az erkölcsi törvényekkel, amelyek a zsidóktól erednek. Hiszen a zsidókon kívül gyorsan azok ellen fordult, akik ugyanazokat az elveket vallják.

A szellem kipusztításra törekszik a nemzeti szocializmus, mert ameddig ez a szellem él, addig szó sem lehet nemzeti szocialista évezredekről.

A nemzeti szocializmus tulságosan pogány. Nem a fejlődése folyamán lett azzá, mindig is az volt. Csak el kell olvasni Hitler könyvét, a „Mein Kampf”-ot és azt fogjuk látni, hogy a világnézet és az emberek

szerepe ebben a világban, már ahogy a könyv szerzője vallja, abban a korban gyökerezik, amikor még a római szellem uralkodott a világon. A nemzeteknek nincs más rendeltetésük, mint a másikat kiirtani és javaikat elrabolni. Ez a római szellem. Tehát a német nemzetnek nemcsak joga, de kötelessége egész hatalmát mások ellen fordítani ezek megsemmisítésére vagy rabigába vetésére. Szellemi és kulturális vagy erkölcsi feladatai nincsenek ennek a nemzetnek. Csorda, amely állandó küzdelemben áll más csordákkal a nagyobb és zsírosabb legelőért.

Nem mi vonjuk le ezt a következtetést.

A Führer mondja ilyenformán a német nemzetről, amely egy Goethét, egy Kantot adott az emberiségnek.

*

A nemzeti szocializmus, minthogy kizárólag hatalomra épült, első három évében hatalmi politikai eredményeket tudott elérni. Hatalommal mindig ki lehet vinni eredményeket. De ezek csak időszaki eredmények lehetnek. Ezt éppen annak kellene szem előtt tartania, aki oly sokat foglalkozott a zsidókkal és problémáikkal, mint ahogy a Führer tette. Könyve egyik helyén azt mondja, hogy a zsidók a bomlás élesztői Csonka idézte ez, amelynek a maga egészében teljesen más az értelme. De hadd érvényesüljön így. Bizonyos értelemben a zsidóság tényleg bomlasztó elem. A zsidóság felbomlasztja az erőszakot. Legyengülve, szétszóródva, szervezetlenül, évezredekben át kiteve minden részaknak, még mindig itt vannak a zsidók.

Az erőszak hajótörést szenved velük szemben.

Élő guny a zsidóság az erőszakra, kínos figyelmeztetés arra, hogy az erőszaknak is megvannak a maga határai, még pedig szűkre szabott határai. Azok szemében, akik hisznek az erőszakban és esküsznek az erőszakra, tényleg bomlasztó elem a zsidóság. Meg lehet tehát érteni, hogy az ilyen nem emberek nem tudják eltűnni a zsidókat.

Három éve van hatalmon a nemzeti szocializmus és bármennyire is mutatja, hogy biztonságban van, mégis tudjuk, hogy remegve félti a hatalmat: Látja a hatalomnélkülieket, akiknek nem árthatot három és fél évezred borzalmas szenvedése, akik részére ez a három és fél évezred csak a nevelés és edzés ezredéveit jelentette további évezredek élete számára. Hát ezt nem lehet elviselni.

A világ meghódítására indulnak és ime itt áll egy kis csoport hatalomnélküli, mint a hódítás gondolatának eleven megcsufolása.

Hatvanötmillió embert állítottak csatasorba félmillió ember ellen.

A hatvanötmillió, ha feldühödik, egyetlen pillanat alatt összetörheti azt a pár zsidót. De csak a zsidók fizikai életét tudják kioltani. Nem tudják elvenni a zsidóktól a három és fél évezredüket és nem tudják meg nem történtté tenni mindazt, amit ez a három és félezer év alkotott.

Három év három és félezer év ellen.

Számra nézve gyengék a zsidók. Fizikailag senkik a nemzeti szocializmussal szemben. A viszony megfordul azonban, ha behelyezzük az igazi értékeket. Erdemes a nemzeti szocializmus jubileuma alkalmával ezekről a dolgokról is elmélkedni. Talán megkapjuk a jövőendő számára az igazi ítéletet.

**Ady Endre — »a legiehetsé-
gesebb magyar ujságíró«**

Eddig ismeretlen adatok tömegét hordják össze Oradean a meg- nyitásra váró Ady-muzeumban

**A jubiláló Szigligeti Társaság bebizo-
nyította, hogy Ady Endre első irodalmi
sikereit Oradean aratta**

Az oradeai *Szigligeti Társaság* az idén ünnepli fennállásának öt-
venesztendős jubileumát és — mint értesülünk — az oradeai *Ady En-
dre* irodalmi csillagának jegyében kívánják megülni ezt a szép jubi-
leumot.

Igy az 1936 évben lezajló ünnepségek egyik legkiemelkedőbb moz-
zanata

az első Ady-muzeum

megnyitása lesz. A muzeum anyagát már évek óta szorgalmasan
gyűjtik Oradeán és ma ez az impozáns gyűjtemény már olyan rendben
van, hogy könnyű áttekintést nyerhetünk benne, de egyben meg kell
azt is említeni hogy,

*rengeteg, eddig ismeretlen Ady-adatot, sok ismeretlen verset
hordott össze a hlás utókor, a megnyitásra való Ady-muzeumba*

Igy például még sehol sem írták meg azt, hogy *Ady Endre* első, a
nyilvánosság előtti szárnybontogatásait az oradeai *Szigligeti Társaság-
ban* kezdte meg.

Azt tudjuk, hogy *Ady* 1900 január 1-én ment át *Debrecenből Oradeá-
ra* a „Szabadság” szerkesztőségébe. Akkoriban

*a Szigligeti Társaság életében Biró Lajos és Nagy Endre fej-
tettek ki eleven munkásságot.*

A fiatal, kiforratlan ujságíró és poéta *Adynak* első verseskötete
1899-ben jelent meg Debrecenben. Ebben az ismeretlen kötetben olvas-
hatjuk a *Farkas Imre* versmodorára annyira jellemző sorait:

Bebizonyosodott tény, hogy eddig
**minden évben
egymillió leies**

főnyereményt fizetett ki szerencsés
vevőinek a

Goldschmidt Bank RT.

Aradon

VAN OLYAN PERC

*Van olyan perc, mikor szívünkben
Az élet lángja fellobog,
Van olyan perc, mikor azt hisszük,
Hogy lehetünk még boldogok.*

A Szigligeti Társaság Rádl Ödön ajánlatára 1900 szeptember 27-én avatta tagjai sorába Ady Endrét és vele együtt Fröhlichné Mórlyz Paulát, valamint Krüger Aladárt.

Ady első kérvénye azonban megelőzte a felvételt, mert már szeptember 2-án 100 korona segély kiutalását kérte új verseskötetéhez. Ime itt adjuk a kérvény eredeti szövegét is:

TEKINTETES TÁRSASÁG!

Október hóban „Mégegyszer” címen egy kölleményes könyvet akarok kiadni. A mi viszonyaink szerint ez nagyon költséges dolog. Könyvet is csak gazdag ember írhat. Jómagam is hasztalan fordultam a közönséghez: a könyv, — pláne versek — nem kell neki.

Arra kérem a tekintetes Társaságot: szavazzon meg nekem 50 forintot e könyv kiadhatására s ezt az összeget a megjelent kötet bemutatása után (ezt a két utolsó szót Ady alá is huzta) utalja ki a könyvet megjelentető nyomdának.

Mással nem támogathalom a kérést, minthogy egy éve „Versek” című kötetem olyan sikert aratott, amilyent fiatal poétáé évek óta nem. Adassék meg nekem a mód e második kötettel az igazabb sikerre.. Nagyvárad, 1900. szept. 2.

Alázatos szolgálója
BCU Cluj / Central University Library Cluj ADY ENDRE

Ady kérését a Társaság teljesítette és verseit ezenkívül a legkötelebbi ülésen Biró Lajos olvasta fel.

Ugyanezen a gyűlésen Márkus László is felolvasott egy Aknay-novellát.

Adyt Oradeán mindeki szerette, becsülte és elismerte.

1903-ban Pálffy Antal Szegedről 300 koronát küldött a Társaságnak azzal, hogy ezt az összeget — egy bizottság döntése alapján — a legtehetségesebb magyar ujszírónak

adják ki. A kijelölt bizottság Biró Lajost és Ady Endrét ajánlotta, míg a szavazás egyhangulag Ady Endrének ítélte a jutalmat.

1908-ban azután Ady váratlanul otthagya többekkel együtt a Társaságot. Közös kilépővellett jelentették be ezt Dutka Akos, Fehér Dezső, Ady Endre, Miklós Jutka, dr. Dénes Sándor és Márton Manó.

Akkor is könnyen sértődtek ugylátszik az írók.

Ady nemsokára Budapestre ment és így bucsuzott a csillagváros körösparti éjszakától:

Hiába minden, mind lehullunk,

Huz a Halál-tó: elveszünk:

Hiába lelkünk, lángolásunk,

Szerelmünk, jószágunk, eszünk,

Erőt mirajta nem veszünk...

A körösparti város, a Pece-parti Párizs, tovább is előljár a versenyben és mindenkit megelőz még ma is a minden idők legnagyobb hrikusdnak megbecsülésében.

Ember, aki hazudik...

(*Satumare.*) Bismarck egy alkalommal keserűen elpanaszolta a német birodalmi gyűlésben, hogy a külföldi újságírók beverik az ablakokat és a külügyi hivatalnak kell az üvegezési munkálatokról gondoskodni.

A *Harmadik Birodalomban* nem vernek be ablakokat az újságírók, ami azt jelenti, hogy nem írhatják meg azt, amit akarnak. A sajtót *gleichsaltolták* és a sajtó munkásai csak azt írhatnak, amit nekik parancsolnak. Vannak azonban Berlinben politikusok, akik alaposan elvégzik az ablakbeverés műveletét, amennyiben a hivatalos német külpolitika mellett, amelyet *Neurath* báró külügyminiszter vezet, speciális nemzeti szocialista külpolitikát üznek, amely arra törekszik, hogy

Németország számára a világ minden országában ellenfeleket és ellenségeket szerezzen

Egész sereg kevésbé ismert személyiségnek az a becsvágya, hogy korigálja a hivatalos német külpolitikát. Ha már a külügyi hivatal a náci-politika szellemében a külfölddel szemben intranzigens álláspontot foglal el, úgy a mellék-külpolitikusok még intranzigensebbek és egyenesen úgy dolgoznak, hogy a külföld Berlintől a legesleg rosszabbat várhatja.

E külpolitikai mellékkormányok tipikus példáját szolgáltatták a legutóbbi napok. *Davosban* meggyilkolták *Gustloff* nemzeti szocialista országos vezetőt. A mód, ahogyan a barna Németország a gyilkosságot fogadta, azt igazolta, hogy nem magánszemélyen a külföldön elkövetett bűntény esete forog fenn, hanem egy nemzeti szocialista helytartót öltek meg egy örült merénylő golyói. A svájci szövetségi kormány egyszerre rájött, hogy a szabad Svájcban egy idegen állam tisztviselője éppenséggel hivatalos kvalifikációval felszerelve kormányoz. Kiderült, hogy *Gustloffon kívül még öt előkelő német nemzeti szocialista rezideál Svájcban.*

A svájci szövetségi kormány nem tűrhette tovább, hogy idegen állam, a náci Németország svájci területen önállósítsa magát. A berni kormány megszüntette ezt az állapotot, amely Svájc szuverénitására nézve türehetetlen volt. Beszüntette az országos és körletvezetőségeket és jár ahhoz a gondolathoz, hogy egyáltalán feloszlassa Svájcban a nemzeti szocialista német munkáspártot.

Hogy emiatt a barna Németországban nagy a felháborodás, magától értendő. A beszéd, amelyet

Hitler elmondott Gustloff ravatalánál és amelyben a davosi merényletért a zsidóságot tette felelőssé, azt a zsidóságot, „amelyet a nemzeti szocializmus sohasem bántott!”

— még a berni kormány elhatározása előtt hangzott el. Ezt a beszédet

némileg megmagyarázza az a tény, hogy *Gustloff* felesége hosszú évekig *Hitler* Adolf titkárnője volt. De ami ezután történt, annak már semmi köze a személyi motivumokhoz, hanem annak a politikai gonoszságnak egyik fejezete, amely az utóbbi időben Németországban még csak fokozódott.

A birodalmi kancellári hivatal, tehát a birodalmi kancellár irodája, február 19-én rendeletet adott ki, amelynek értelmében Németországban

valomennyi svájci egyesületet és szervezetet azonnali hatállyal fel kell oszlatni.

A rendelet a tisztára jótékony célt szolgáló egyesületekre is vonatkozott. A külügyi hivatalban, ahol a dolgokat mégis némi értelemmel szemlélik, meglehetősen megrémülhettek ettől a rendeletről, nem legutolsó sorban azért, mert a külföld megtorló intézkedései a birodalom határain túl működő nemzeti szocialista szervezetekre igen veszedelmesek lehetnek. A német külügyi hivatal sietett is közölni a berlini svájci követséggel, hogy a kancellári hivatal rendelete nem helytálló. *Neurath* külügyminiszter tehát állást foglalt a kancellári hivattal szemben.

A külügyminiszternek kell tehát megcsináltatni az ablakokat, amelyeket a kancellári hivatal külpolitikussai törtek be.

Érdemes lesz megfigyelni, vajjon a kancellári hivatal eltüri-e, hogy *Neurath* külügyminiszter ilyen formán dezavualja? Ez végül is a Harmadik Birodalom belügye. De mellesleg megjegyezve a Harmadik Birodalomnak szűgyene is. Ez azonban nem nagyon fogja érinteni azokat az urakat, akik egyáltalán nem titkolják külpolitikai aspirációikat. Folytatni fogják az ablakbeverés politikáját. Folytatni fogják Svájcban és Ausztriában is. Figyeljünk csak, Zürichből olyan jelentés érkezett, hogy a svájci sajtó igen nyugtalan az északi svájci határon történő hatalmas méretű német katonai előkészületek miatt. *Donauschingen* környékén, tehát igen közel a svájci határhoz, hatalmas kaszárnyákat építettek. *Donauschingen*ben három gyalogezred, egy tüzérezred és egy erős repülőosztág állomásozik. Azt mondják Bernben, hogy *Donauschingen* felvonulási központja lesz egy inváziós hadseregnek, mint amikor 1914-ben *Mühlhausen* volt. Tehát tényleg az Németország szándéka, hogy megrohanja Svájcot, vagy csak előkészíti Svájcra át a katonai felvonulást Franciaország ellen?

Hitler Adolf és a nyilvánosság előtt hangosan szereplő alvezérei egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, hogy a nemzeti szocializmus békeszeretét különös módon ki ne kiáltásák. A német külpolitika szegénylegényei azonban más hangon beszélnek. Ennek köszönheti Németország, hogy az egész világ bizalmatlan a mai német külpolitikával szemben. Ezek a kétszázperentes nácik azt hiszik, hogy annál jobban imponálnak a világnak, minél inkább kitérítik a szájukat és csodálkoznak, hogy mindennél az a meggyőződés alakul ki, hogy Európa megbékülésének útjában egyesegyedül a mai Németország áll.

Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET”-ben

Vágy a jobb idők után...

(Arad.) A Harmadik Birodalom lázas fegyverkezése és az Európára ebből származó veszedelem adta meg az utóbbi napok diplomáciai tárgyalásainak anyagát. A rendszabályok, amelyeket a békét fenyegető nemzeti szocialista Németország ellen alkalmazni kell, nem tűnnek halasztást, mert például igazán fölösleges volna Duna-tervek fölött törni a fejet, ha egész határozottsággal nem lehet számítani arra, hogy a dunai államok tervezett gazdasági és politikai közeledése zavartalanul meg is valósítható. Természetesen ennek ellenére is folytatják a Duna-medence reorganizálására irányuló munkálatokat és remélni lehet, hogy a kitűzött célt rendszeres előhaldással el is lehet érni.

Már 1918 óta belátó és józanul gondolkodó politikusok előtt nyilvánvaló volt, hogy a dunai államok gazdasági és politikai együttműködésének be kell következnie, de sokáig tartott és sok háboru utáni fejlődési fázist át kellett szenvedni, mielőtt a Duna-medencében élő emberek felismernék, kezdtek abban, hogy jobból sokkal jobban meg kell ismerniök egymást. Ma már lassan

valamennyi dunai államban felébredt a felismerés, hogy új bázison egymásra kell találniok.

Az egyik államban ez a felismerés nyíltan jut kifejezésre, a másokban még huzódoznak az ujszerűségtől, a harmadikban szép szólamok nagyobb vonzóerőt gyakorolnak, mint az egyszerű igazságok. De

a jobb idők utáni vágyakozás annyira általános, hogy végül is a politikai és gazdasági megoldások iránti igazi megértés mindenütt be fog következni

és ezek a megoldások magukkal fogják hozni egész biztosan a jobb időket.

Valóban érthetetlen és csodálatos, hogy a világháboru szörnyű katasztrófa után a szellemek nem azon-

Szerezzen be órát, arany- és ezüstárut

Csáky szakórás és ékszerésznél

Arad, (Főér)

„Consum“ tag.

Elsőrendű saját műhely!

(Aranyat, ezüstöt mindig áron vesz!)

nal igyekeztek helyes irányban orientálódni. Tény, hogy az új államokban igen sok volt a zavar. De azért még sem volt olyan vad és kétségbeejtő a helyzet, ahogyan a nemzeti szocialisták a háború utáni idők hangulatait és áramlatait rendszerint lefestik. Nekik minden eszközt, még a hazugság és ferdtetés is jó, ha például meg tudnák akadályozni, hogy Ausztria tőlük független maradjon.

A dunai államok együttműködésének problémáját igyekszik most a megoldáshoz közelebb vinni Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök és külügyminiszter, aki Belgrádban és Bucureştiben készíti elő a talajt.

A mi vezető tényezőinkben megvan a hajlandóság a nagyhorderejű kérdés kedvező és mindenkit kielégítő megoldására.

De minden dunai államban meg kell lenniök a lélektanilag előfeltételeknek az új együttműködésre, mert a nagy mű csak akkor sikerül, ha

szabad és egyenlőjogu államok állnak össze új közösségbe.

A jobb idők, amelyeknek eljövetelén mindenki közreműködik, aki komolyan akarja a békét, természetesen nem lehetnek olyanok, mint a „régii jó idők”. A háború zürzavarából új Európa született, új emberek állnak szemben azzal a feladattal, hogy sorsukat megjelöljék. Még távolról sínesen valamennyi nehézség, valamennyi akadály és valamennyi ellentét legyőzve. Arany-kor bizonyára nem lesz osztályrésze a mi nemzedékünknek. De jobb időköt fogunk megérni, ha majd sikerülni fog a megértés és kölcsönös megbecsülés szellemét diadalra juttatni.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooooo

Irógépek eladása, számológépek, tőtőtollak javítása. Az ország legrégebb, legjelentősebb szaküzlete

SZEGFÜ

Arad, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Sikeresen

levizsgáztak az aradi városi új autobuszok

(Arad.) Hét tetszetős külsejű, krémszinű autobusz siklik végig néhány nap óta a város főutvonalán. Az oly régóta várt Citroen-kocsikat végre üzembe helyezték. Az új kocsik premierre nagyszertien sikerült, azonnal megnyerték a közönség tetszését, mert szépek és kényelmesek. Külön feljarat és külön lejarat akadályozza meg a tolakodást, a lépcsők alacsonyabbak és így a fel- és leszállás könnyebben bonyolódik le. Egyelőre az 1. számú utvonalon futnak az új kocsik. Elődjüket az autobusz-igazgatóság a mellékvonalakra állította be, míg az eddigi 3., 4., 6., 7. és 9. jelzésű kocsik, ezek a rozoga és életveszélelys alkalmatosságok végleg kikerültek a forgalomból.

Legyen könnyű nekik a jól megérdemelt pihenés.

Szeretnők azonban, ha az autobuszforgalom valamennyi vonalán új kocsik futnának, hogy Arad közuti forgalma végre külsőleg is modern legyen. Annyi bizonyos, hogy érdemes volt ennyi ideig várni az új autobuszokra, amelyek annyi baj és vesződés után mégis csak befutottak. Nagy energiájába és munkájába került Sincal Eugen gépüzemigazgatónak, amíg az illetékeseknél sikerült keresztülvinni, hogy az autobuszokat be kell szerezni, ha a város azt akarja, hogy legjövedelmezőbb üzeme még jobban jövedelmezzen. Most azután a hosszú várakozás gyümölcseként ott láthatók a modern kocsik a vasuti állomástól az aradul-noui hidig terjedő utvonalon.

Ennél a hét autobusznál azonban nem szabad és nem lehet megállapodnia a város vezetőségének. Új kocsikat kell majd minden vonalra beállítani.

Jól tudjuk, hogy az autobuszközlekedést nem lehet egyszerre modernné tenni. Belátjuk, hogy a város költségvetése nem bírná el egyszerre az ilyen nagyszabású beruházást. Azt azonban joggal elvárja a város közönsége, hogy a többi utvonal modernizálására nem fog oly sokáig várni, mint erre a hét új Citroen-kocsira. A város közönsége elvárja az illetékes tényezőktől, hogy az autobuszüzem fejlesztése körül kifejtett munkájában erőteljesebben és hathatósabban fogja támogatni Sincal Eugen igazgatót, ezt a külföldön tanult, kiváló szakembert, aki jövedelmező vállalatá fejlesztette az autobuszüzemet.

H'RDENSEN

az „ERDÉLYI ÉLET“-ben!

Van, aki bevallja, —

**van, aki tagadja, — a férfiak szerint
ők az erősebbek, — a nők szerint
nem ők a gyengéek. — Hol az igazság?
Az Erdélyi Élet olvasói beléptek mun-
katársaink sorába**

(Braşov.) Olyan két kérdést velettünk fel, amelyek mindenkit érdekelni fognak. *Ismerik-e a férfiak a nőket? Ez az egyik kérdés. Ismerik-e a nők a férfiakat? Ez az ellenkérdés.* Az elsőre egy harmincöt éves, Don Juan hírében álló ur így felelt:

— Hogy mi, férfiak ismerjük-e a nőket? Hát bizony igen óvatosan lehet erre válaszolni. Ez a kérdés veszedelmesen hasonlít a sikós járdához. *Könnyen elcsuszhatunk rajta.* Minthogy tehát nagy a kockázat, hangsúlyozottan kijelentem, hogy csupán a magam nevében beszélek és nem valamennyi sorstársam nevében. Nem akarom, hogy szemrehányásokkal illessenek. Jól tudom ugyanis, hogy a legtöbbje büszkén hirdeti, hogy olyan kényelmesen olvas a női lélekben, mint egy nyitott könyvben. És erről szentül meg is van győződve, amit természetesen tiszteletben kell tartani. Eszemágában sincs tehát, hogy ezeket a fenkölt szellemeket a férfiak ama szerény osztályába sorozzam, amely — akárcsak jómagam is — egyiptomi sötétségben tapogatózik és minden nő előtt úgy áll, mint az egyiptomi szfinksz előtt.

— Arra a kérdésre tehát, hogy ismerik-e a férfiak a nőket, haugos nem-mel válaszolok. En legalább sohasem ismerem ki magamat a nők körül és évről-évre kevésbé ismerem ki magamat. Bátor vagyok kijelenteni, hogy

egyetlenegy nőt sem értünk meg igazán, hogy képtelenek vagyunk teljesen, a szíve legrejtettebb csücskéig kiismerni.

Akkor sem, ha az illető nő kísérletet sem tesz, hogy lényéből bármit is elrejtse. Nem ismerjük, ha évekig hűséges társunk, és ha nincs egyéb kívánsága, mint az, hogy teljesen a miénk legyen. Még így is akadnak pillanatok, amikor valami váratlan jelenség következtében érthetetlennek és így idegennek látszik. És bizonyára a nő tudja legkevésbé, hogy ilyen lett. Ha azután észreveszi csodálkozásunkat, igyekszik fog megmagyarázni a viselkedését. Az ilyen magyarázatoknak azonban nincs sikerük. Mi logikátlanoknak tartjuk őket és mint ilyeneket visszautasítjuk. Mi a nőket a magunk férfiasan működő értelmünkkel mérjük meg és bíráljuk el. Azt azonban mi nem látjuk, hogy olykor lélektani pillanatok is adódnak, amikor a nő csak nő, amikor női érzések és ösztönök uralkodnak rajta.

Mi rendszerint szenvedélyesen szemükre veljük a nőknek, hogy kiszámíthatatlanok és hogy cselekedeteik nem hozhatók összhangba a logika törvényeivel.

Mintha mi mindig logikusan viselkednénk!

— Csak az igaz, hogy mi férfiak mindenben sokkal alaposabbak vagyunk, mint a nők. Ennek a nagyratartott alaposágnak köszönhe-

tünk aztán sok-sok fölösleges bánatot. És mivel alaposak vagyunk, a hozzánk közelálló nőkről lehetőleg erősen körülvonalazott képet alkotunk. Ha aztán valamelyik nő elég vakmerő, hogy ettől a képtől bizonyos tekintetben elússzon, akkor már is kizökkentünk nyugalalmunkból, csalódtunk és azt hisszük magunkról, hogy nagyon is szánalomraméltók vagyunk. Nem akarjuk megbolygatni a nagynehezen megalkotott véleményünket, akár helyes, akár helytelen is az. Aztán az is szokásunk, hogy idegen véleményeket annektálunk. A cselcsap férfi hiszi, hogy minden nő cselesap és könnyen hajlik a szóra. Ezt aztán mindenfelé hirdeti és az a férfi is elhiszi, aki a legfiliszterebb. Hát ilyen alaposak és önállóak vagyunk mi férfiak, amikor gondolkodunk.

— Egyébként is *annyira sürgős és kivánatos, hogy mi férfiak ismerjük a nőket?* Hát nem azt szeretjük bennük, ami ismeretlen, kifürkészhetetlen, titokzatos, meglepetéstkeltő és válakozó? Mi a szívünkkel és nem a fejünkkel szeretünk, ami tetszik a nőknek. *Mit ér a sok bölcsesség, ha a szív üres marad?* Az ember nem lesz boldogabb, ha a dolgok mélyére jut és nem lesz vidámabb, ha rejtélyt akar megfejtetni. A nők rejtélyes teremtések, akiken nem tudunk eligazodni és akik kiszámíthatatlanságukkal le tudnak kötni bennünket. Nem tudom, hogy minden férfi úgy van-e vele, mint én. Csupán a saját csekélységem nevében jelentem ki. Nem ismerem, de szeretem a nőket és azt hiszem, ez nem is olyan rossz dolog. Remélem, egyetértenek velem a hölgyek?

A mondén asszony büszke öntudattal válaszol az ellenkérdésre:

— Igen, mi nők ismerjük a férfiakat. Csodálatos lenne, ha nem ismernék őket. Ahogy kisgyerekeken és primitív embereken keresztül lehet látni, úgy lát keresztül a nő a férfin.

Keresztül lát valamennyin, még a leokosabbban is.

Mert a férfi mindig gyerek és a szíve gyerekesen egyszerű marad még akkor is, ha intellektusa raffinált és kiélezett. A nő számára a lélektan nem fárasztó tudomány, hanem tisztára magától értetődő dolog. Csak a férfiak csinálnak tudományt a lélektanból, mert mindenbe, még a legvilágosabban feltáruló dolgokba is valami titkot akarnak belemagyarázni. A férfi javíthatatlan romantikus és ha valami nem bonyolult, akkor már nincs is kedvük hozzá. Valamelyik költő mondja a saját neméről: *Mi férfiak azért nem ismerjük a nőket, mert egyszerű lelkükben mindig valami komplikáltat keresünk.*

— Mi nők nem esünk ebbe a hibába. A férfi a mi ellenlásasunk. Az a rendeltetése, hogy érettünk legyen. Az nem számít, hogy akad néhány megcsontosodott agglegény, aki eredményesen küzd a fenti tény ellen. Ezek a házaseslet dekkolói, de nem mentesek attól, hogy egy szép leány elcsavarja a fejüket. A természettel szemben mégis csatát vesztenek és itt aztán nem használn az ellentállás, a lázadás. És éppen ez az ugynevezett ugrópont.

Mi, az ugynevezett gyengébb nem vagyunk voltaképen az erősebb. Mi nők toronymagasságyira állunk a férfiak fölött. Ismerjük a férfiakat, mert érzelmileg ismerjük őket. Az érzelem pedig sokkal erősebb és diadalmasabb, mint az értelem. A világtörténelem sok példát mutat. *A legszellemesebb és legokosabb férfiakat legyőzik a legegyszerűbb nők,* olyanok, akik a szellem fegyverével nem hódíthatnak, hanem csupán a szív érzésével.

— A nőnek az ösztöne sugja meg, miként viselkedjék a férfivel szemben: vajjon az értelméhez, vagy a fantáziájához, vagy pedig az érzéséhez fordulhat-e sikerrel? Nemzetiségi különbség természetesen nagy szerepet játszik. De *ha nő és férfi intenzíven foglalkozik egymással, akkor oly mindegy, mely nemzetéhez vagy fajhoz tartoznak*. Ilyenkor a nő már a férfi személyiségének legrejtélyesebb nuánszát is ismeri, a férfi ellenben még azzal sincs egészen tisztában, hogy partnernőjének milyen a külseje.

— A természet velünk nőikkel igazán jót akart. Bölcsen berendezte, hogy a gyengébb nem felülmulja az erősebbet. Mi ismerjük a férfiakat. Valamennyit, kivétel nélkül. És alaposan ismerjük őket. De mit ér ez? *Mi mégis beléjük szeretünk...*

w-j

A nagypapa

válópert indított a nagymama ellen, aki állandóan »elhalász-sza« az unokája udvarlóiit

(Cluj.) Berangernek, a híres francia költőnek van egy sanzónja, amelyben a nagymama elmondja unokáinak, milyen komoly életet élt annak idején és azt tanácsolja nekik, hogy utánozzák. A sanzónbeli nagymama megelégszik azzal, hogy tanítja a fiatalságot. A cluji nagymama előljár a példával. Ez pedig már tulságosan is sok a jóból, amint a nagyapa a valókeresetében kijelenti.

A nagyapa rendes ember, amilyen általában a kereskedő. A nagymama azt mondja védekezésében, hogy örüljön a nagyapa annak, hogy ő — már mint a nagymama — nem olyan öreg és házsártos, mint a vele egykorú asszonyok. Elég fáradságába kerül lépést tartani a korrall, de szívesen megteszi, mert megköveteli a divat.

De a nagymama mégis csak tulbecsüli a divat követelményeit, mert amit a nagyapa elmond róla, azt nem lehet a divat kényszerével indokolni.

Nagyapa ezeket mondja:

— Amikor 1899-ben nőül vettem, **Erzsébetnek** hívták. Egy év múlva megszületett **Fanny**. Amikor felnőtt a leányom, az anyja egyidős lett vele, együtt tanulta vele a középiskolai tantárgyakat, Fanny barátnőjével barátkozott. Ekkor **Bözsinek** hívták. A háboru alatt, amíg a fronton voltam, azokkal a tisztekkel flörtölt, akikkel éppen a 16 éves Fanny flörtölt. Ekkor már **Pötyi** volt az asszony neve.

A háboru végetért, nagyapa visszajött. Leányát ha-

marosan férjhez adta, feleségét pedig rábeszélte, hogy néhány hónapot töltsön falun a rokonainál, mert bizony ráfér a falusi levegő. Nem akarta megmondani neki, hogy

szégyenkezik második fiatalága miatt.

A leányának aztán leánykája született. Erzsébet — most már megint ez volt a neve — tehát nagymama lett. Ebben örömét lelte. Ő vitte a kicsit sétálni, vigyázott rá, amikor járni kezdett és amikor már iskolába járt a gyerek, együtt tanult vele, mint annak idején Fannyval. Amíg Fannyval németül és franciául tanult, addig az unokájával románul és franciául tanult. A leányával korszolyázott, az unokájával szizett. A leányával táncolt, az unokájával angol waltzot.

Fanny az idők folyamán megöregedett. Lehetetlen, nem divatos perszonának titulálta őt az anyja, aki most már semmit sem törődött a háztartással, mert

**egész napon át fiatalemberekkel volt együtt,
vagy pedig telefonon beszélgetett velük.**

Persze a férje barátait és ezek feleségeit tulöregeknek és maradiaknak tartotta.

A 60 éves nagypapa megtanult türelmesnek és elnézőnek lenni. De, amikor egy szép napon immár 16 éves unokája sirva panaszkodott, hogy

**a nagyanyja már a harmadik udvarlóját halászta
el a maga részére,**

benyújtotta az asszony ellen a válókeresetet, ami Erzsébet asszonyt — most ez a neve — mód felett felháborította.

A nagymama egyik fiatalkori társnőjét, akivel együtt járt iskolába és akivel barátkozott is, tanuként hallgatták ki. Óvatosan elmondta, hogy az ő korában Erzsébet, Bözsi, Böske, Pötyi második ifjúságán már mosolyognak, de azt hitték, hogy a férje a frontról visszatérve meg fogja törni a másodvirágzás varázsát. De most a harmadvirágzaskor már nevének a tarkára festett Steinach-páciensen és sajnálják a szegény férjet.

A bíró ebben a szokatlan válópörben írásban fogja közölni az ítéletet.

Téli szövetujdonságok.

Legnagyobb angol és francia divatlapok
szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü” urisزابóságát.

Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească

Aradváros közönsége fájó
jelenfi, hogy folyó évi március

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MOZI-K

születésének egy éves jubileum
hogy a NAGY TERVEK ÉS IGÉRE

SZOBROT EMEL AZ IS

emlékére.

Legyen nekik kö

...és csalódástól megtört szívvel
...gyászünnepli a

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IRTELL

...az alkalomból elhatározza,
...TIMETŐJÉBEN díszes

ELEN PROTEKTOROK

...az Erdélyi Élet!

A gyárosról

megállapította a bíróság, hogy az ellene használt becsületsértő kifejezések helyénvalók voltak

(Timișoara.) Az ismert gyáros, aki elvált a feleségétől, meg van sértve. Ilát ez ellen semmit sem lehet tenni. Jogában áll megsértődni. A sértődés oka, hogy elvált felesége és ennek információja alapján az asszony ügyvédje egy hivatalos aktában őt „hazug és bűnös jellem”-nek mondotta, akinek viselkedése utálatos. Ez alapos sértésnek hangzik és becsületsértésért beperelte úgy elvált feleségét, mint ennek ügyvédjét.

Pedig jobban tette volna az ismert gyáros, ha nem indít pört, mert el kellett volna készülnie arra, hogy az ügyvéd a maga nevében, mint kliense nevében bizonyítékokkal fog előállni.

Igy is történt a büntető-járásbíróság egyik legutóbbi tárgyalási napján. Az ügyvéd kijelentette, hogy

az inkriminált kifejezéseket tényleg használta egy hivatalos beadványában,

amellyel a gyárosnak egy ellene tett feljelentésére válaszolt az ügyvédi kamarának. Elmondta az ügyvéd, hogy

a gyáros csupán a pénzéért vette el az asszonyt és mindent elkövetett, hogy az asszony vagyonát továbbra is élvezhesse.

Amikor az asszonyt a gyáros életmódja és rengeteg aférja elidegenítette és a válás kimondását kérte, a gyáros mindent elkövetett, hogy ezt megakadályozza és attól sem riadt vissza, hogy

egy hálókocsi-ellenőrt hamis tanúzásra bírjon.

Ebből bűnügy is származott, amely úgy végződött, hogy a felbujtó férjet elítélték.

E kedves bevezetés után az ügyvéd áttért a valódiság bizonyítására:

bemutatta a bűnpör aktáit.

A bíró felolvasta az aktákat, ami elég hosszú ideig tartott. Ezek után pedig úgy az elvált asszonyt, mint az ügyvédet felmentette. Az indokolásban azt mondta a bíró, hogy

az inkriminált kifejezéseket az ítélet és a bíróság előtt lefolyt bizonyítási eljárás teljesen fedi, tehát a valódiság bizonyítása teljes egészében sikerültnek tekintendő.

A póruljárt gyáros mégis felebbezést jelentett be.

**HIRDESSZEN
az „ERDÉLY ÉLET”-ben!**

Pesti levél:

Zsazsa a zárda előtt

Bizonyos körökben harsogják, máshol diszkréten suttozják, de mindenütt beszélnek, hogy Zsazsa bevonul. A zárdába. Már minthogy apácának készül. Lehet, Zsazsa nem gondolja komolyan, lehet, csak Rachel Meller és Cecile Sorel példája izgatja, akik, — igaz, csak rövid időre — bevonultak. A zárdába.

A hírek olyan komolyan foglalkoztak Zsazsa tervével, hogy egyesek már tudni vélték arról a látogatásról is, amelyet az isteni Zsazsa egy magasállású egyházférfinál tett. Sőt akadtak olyanok is, akik

pontos információkat szereztek az intim beszélgetésről, amely az egyházi férfin és Zsazsa között lefolyt.

Őszintén szólva, mi nem nagyon hisszük a hírt. Sok mindenhez hozzáédződött fantáziánk nem tud megbékélni azzal a képpel, amelyet Kukorica Jancsij nyujtana klastromi cella áhítatos csendjében. Mindentől citekintve, már azért is hihetetlen előttünk ez a hír, mert nem sok lehetőséget láunk arra, hogy Zsazsának a színházi ölözők szabadszellemlü világából egyik napról a másakra átléphessen a klastromi cellák mélységes áhítatot árasztó csendjébe. Meg is kérdeztük illetékes egyházi helyen, lehetséges-e, hogy Zsazsánk megvalósítsa azt a tervet, amelyet barátnői eszeltek ki. Illetékes egyházi helyen a következő felvilágosítást kaptuk:

— Ha valaki szerzetes akar lenni, akár férfi akár nő, mindenkéltől a lakóhelye szerjnt illetékes plébánia vezetőjétől vallásos életére vonatkozó bizonyítványt kell szereznie. Ezzel a bizonyítvánnyal jelentkezhetik a rendfőnökségnél, ahol azután elbírálják, hogy a jelentkeő megfelel-e a rendfelvételi szabályainak. Ezek a szabályok minden rendnél más követelményeket írnak elő.

Megkérdeztük, nem lenne-e akadály, hogy Fedák Sári szjnészno, s ezenfelül elvált asszony?

— Egyik körülmény sem teszi lehetetlenné a zárdába vonulást — hangzott a felelet. — Természetesen

a művészno csak az ugynevezett második rend tagja lehetne. bármelyik rendbe lépne és csak a red által előírt penitenciák kitöltése után, ha már teljes bünbocsónatott nyert.

Az, hogy elvált asszony, tulajdonképpen nem számít, mert tudomásom szerint

házaságát nem áldoatta meg az egyház,

tehát egyházi jogi szempontból nem is volt férjnel. Ezzel válaszoltam is a kérdésre. Ha Fedák Sári valóban zárdába akar vonulni, különösebb akadálya nincsen a dolognak.

Ejnye, gondoltuk magunkban, ez még sem gyerekjáték ezzel a Zsazsával. Végre is Zsazsa nemcsak Zsazsa, hanem Fedák Sári is és ha Zsazsáról okkal, ok nélkül gyártották is a jó vagy rossz viccek tömkelegét, Fedák Sári kivételes értéke a magyar szinpadnak. Fedák Sári

külön fogaiom. Külön bolygó a színházi csillagrendszerben. Nem lehet tehát egyszerűen napirendre térni a hír felett. Jó lenne megtudni az igazságot. Zsazsa egyelőre szorgalmasan játszik. De milyen szorgalmasan. Olyankor is játszik, ha beteg. Direkt egyetemi tanárt hivat az öltözőszobájába, de mégis játszik. Bekopogtunk hozzá, félórával az előadás előtt. Zsazsa kikiáltott:

— *Nem lehet, még nincs rajtam se ing, se gaty!*

Na, ez egyelőre még nem az apáca hangja, állapítottuk meg és megnyugodtunk. Mikor azután beljebb kerülhettünk és megkérdeztük, mi igaz a híresztelésekből, elmosolyodott:

— Erről nem nyilatkozom, — mondja, miközben az öltözőasztala előtt lakkozta a körmeit. — Ez magánügy, ejdes öcsém!

Egészen úgy mondta, mint a *Szász Ila*, amikor utánozza a Fedákot. De azért a Zsazsa jobb volt.

— Miért irnak mindig az emberek magánügyeiről? Irjanak arról, hogy itt, hála Istennek, siker van, s amíg siker van, addig rendületlenül játszunk.

— Tehát csak az itteni szereplésének befejezése után vonulna a zárdába?

— Ugyan kérem, hát lehet most tervezni? Azelőtt lehetett. Most az ember játszik, ameddig tud. Ki tudja megmondani, mi lesz holnap?

— Ezek szerint, úgy látszik, mégis csak igaz a hír?

— Már mondtam, hogy erről nem nyilatkozom — csattant fel. — Most játszom és ugrálok a színpadon, mert

Adám tanár azt mondta, hogy csak ugráljak minél többet, az direkt jót tesz nekem.

Néze, inkább azt írja meg, hogy valamelyik nap bejött hozzám az öltözőbe egy őszhaju, öreg néni. Kinézett úgy hetven évesnek. Bemutatkozott, elmondta, hogy beregszászi s kérdezte, nem ismerem-e meg, hiszen együtt jártunk iskolába és ő mindig mellettem ült a padban. Nahát, ezt írja meg, hogy

az iskolatársnőm már hetven éves,

én meg mindennap a Koltay Babát játszom, aki még hódít.

Miközben felöltözött, megigazitotta harisnyakötőjét. A lába olyan, hogy az összes aktív görlek elfogadhatnák. Ahogy készül kimenni a színpadra, már játszik. Megint a régi Zsazsa, messze a zárdá csendjétől és messze attól, hogy hetven éves iskolatársnőjére hasonlítson.

— *Iát, Isten vele, ejdes öcsém — bucsuzik a szabályos Fedák hangján — és ne írjon a magánügyeimről.*

Most azután nem tudjuk, vonul vagy nem vonul? Dehát a Zsazsánál semmi sem lehet előre tudni. Azért Zsazsa a Fedák.

„VITAMOST“

a vese, máj és epebetegségek modern gyógyszere

Kapható: Dr. KREPIL, Str. Horia 8.

Ugyanott ménesi vörös és fehér bor.

Tüzes vasat dugott a felesége szájába

(București.) Valóságos rémregény vonul végig egy 46 éves szerencsétlen ember bűnügyi aktáin, bár a fővárosi sajtó csupán egyszerű törvényszéki hirben könyvelte el az ügyet. Mint 23 éves fiatalember, egy katonaszökevény nyel át akart jutni Montenegróba. A kocsist, aki át akarta őket juttatni a határon, agyonverték. Az áldozat kocsijával igyekeztek menekülni. A katonaszökevény átjutott Montenegróba.

A 23 éves fiatalembert elfogták és 1913-ban a szarajevói haditörvényszék köteláltali halálra ítélte.

Miután Ferenc József akkoriban már nem hagyott jóvá többé halálos ítéletet, büntetését kegyelemből életfogytiglani fegyházra változtatták. A fegyházban példásan viselkedett, 1931-ben kegyelmet kapott és szabadlábra helyezték és hosszadalmas huza-vona után hazakerült.

Huszonhárom éves korában került börtönbe, negyvenkét éves korában szabadult.

Husz évet ült.

Nehezen szokta meg a szabadságot a fegyházi szigorú fegyelmhez szokott ember, akinek apja még hozzá iszákos volt és így kissé terhelt.

Bosszuvágy fütötte a volt fegyencet.

És ez lélektanilag érthető is. Mindenki elleniséget látott és mindenkibe belekötött. Mindössze egy évig élvezte a szabadságot, amikor megint a törvény elé került. Egyik rokonát alaposan elverte és ezért nyolc havi börtönrre ítélték. Ezután is állandó konfliktusai voltak környezetével és a hatóságokkal.

1934-ben megnősült. Valahol lakatlan vasuti bakházat talált. Beköltözött és magához vette albérlőnek a felesége volt vadházastársát. Az elmúlt év novemberében szörnyen megverte albérlőjét, aki hetekig feküdt a kórházban.

Ezután néhány nappal bejelentette a rendőrségen, hogy a felesége eltűnt; könyörgött, hogy keressék meg. A rendőrség hamarosan megállapította, hogy az asszony a gyakori verés miatt szökött meg. Ezek után a férjet le tartóztatták.

A következő tényállás derült ki. A férfi hazatért. Azt látta, hogy kimosott ingét az asszony a kályhához közel akasztotta fel száradni. Emiatt dühöngeni kezdett és megverte az asszonyt. A szerencsétlen teremtés segítségért kiáltott. Ekkor

**egy darab vasat megtüzesített, hogy a felesége
szájába dugja.**

Kétségbeesésében sikerült az asszonynak a tüzes vasat ellökni. Az ember most ajtót-ablakot bereteszelt, letérdeltette az asszonyt, élesre fent kést szegzett a torkának és rászólt, hogy ütött az utolsó órája. Kacagva hallgatta az asszony könyörgését. Majd félredobta a kést, felrántotta a kimerült nőt és a forró kemence lapjára akarta felültetni. Már majdnem sikerült ez a szörnyűség. Végül engedte és lefeküdt. Másnap az asszony megszökött.

A volt fegyencet bíróság elé állították. Bűnösnek mondotta magát abban, hogy albrőlőjét megverte, de tagadta, mintha tudná, hogy mit csinált a feleségével. Szarajevóban ártatlanul ítélték el. Mindennek a jó és olcsó bor volt az oka, amelyet vándorlásában Olaszországban ivott. Végigvándorolta az egész Balkánt s így került a Regátba. Iszákos lett, az apja is az volt. A házasságáról azt mondta, hogy boldog. Akkor, amikor felaggatott ingét látta, nem volt magánál.

Elnök: Melyik pillanattól kezdve tudta megint, hogy mit csinál?

Vádlott: Amikor sirva és egymást átölelve ültünk a feleségemmel.

Elnök: Mit mondott ekkor a felesége.

Ebben a pillanatban nevesen vona glott a vádlott arca. Elkezdett hangosan sirni és zokogva mondta:

— Azt mondta... azt mondta... mi szerencsétlen gyerekek vagyunk...

Az asszony, aki tanuként szerepelt, megtagadta a vallomást, mert megbocsátott a férjének.

Az orvosszakértők terheltnek mondták a vádlottat, aki könnyen izgul és nagyon ingerlékeny. Büntetőjogi felelőssége csökken azért, hogy ha dühre gerjed, teljesen beszámíthatatlan állapotban van.

A bíróság két évi szigorított börtönre ítélte. Az asszony hangosan zokogott az ítélet kihirdetésekor.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

F O D O R N É

speciális kozmetika. Arad, Strada Alexandri No. 3.

Osszes szépség hibák szakszerű kezelése. — Tanítványok kiképzése.

Igy gyógyítanak a csodadoktorok és a lapokban hirdetett csodaszerek!

(Arad). Komoly tudósok, kémikusok, biológusok és orvosok hosszú évtizedek óta kutatnak, kísérleteznek, vitatkoznak és a legkita-
zóbb és legkétségbeesettebb küzdelmet folytatják, hogy az ember egyik
legnagyobb ellenségét, egyik legborzalmasabb betegségét az

ismeretlen rákot legyőzzék

Ugyanakkor akadt egy Prágában élő „rákspecialista” orvos, aki
a betegek kétségbeesett hozzátartozóinak helyzetét kihasználva, ismer-
etlen

kotyvalékkal, gyógyfüvekkel és teákkal

szédíti meg őket és busás anyagi honoráriumok ellenében „gyógyít”
és hirdeti, hogy rajta kívül senkinél rákbeteg gyógyulást nem találhat.

Az orvost *dr. Jakobovits* Kálmánnak hívják. Tudománya és gyó-
gyító módszere pontosan kiderül azokból az iratokból, amelyek jelen-
leg a bíróság előtt

Beck-Orly / Central University Library Cluj

HARMINCEZER LEIES ORVOSI VIZIT

Az úgy a következő:

Dr. Jakobovits Kálmán prágai, Na Polici 32 sz. alatt lakó orvos
3700 pengő tőke iránt idított pert orvosi költségeinek megtérítése iránt
egy elmúlt évben meghalt aradi kereskedő budapesti örökösei ellen,
akik hónapokon keresztül szeretettel, féltő gondossággal ápolták hoz-
zártartozójukat.

Keresetében a prágai orvos azt adta elő, hogy 1935 május elején
meghívásra Budapestre utazott, hogy vizsgálja meg és kezelje nagy-
beteg *aradi kereskedőt*, aki *gyomorrákban* szenved.

— *Kél napig voltam a betegnél* — adja elő keresetében *dr. Jako-
bovits*, — *elvégeztem a szükséges vizsgálatokat és orvosi funkciót tel-
jesítettem, amiért 1200 pengőt számítok fel. 1935 június 29-én ismét
Budapestre utaztam, három napot töltöttem a magyar fővárosban, ez-
ért 1500 pengőt számítok fel. Végül! újabb hívásra július 17-én egy na-
pot töltöttem a betegnél, ezért 1000 pengőt (Harmincezer leit) számí-
tok fel a költségekkel együtt.*

A peresített összegeket az örökösök vonakodnak kiegyenlíteni. Ez-
ért kérem a törvényszéket, hogy ítéletileg kötelezze őket 3700 pengő
tőke, ennek 5 százalék kamatai, valamint a perköltségek 15 nap alatt
és végrehajtás terhe mellett való fizetésre.

A sablonosnak látszó keresetre a perbevontak olyan védekezést
terjesztettek elő, amely, enyhén szólva, *megdőböntö.*

Az egyik örökös szerint, aki a napokban Aradon tartózkodott,

igazolni kívánják, hogy a felperes követelése nem csak jogtalan, hanem azt is, hogy dr. Jakobovits kuruzslásnak beillő eszközökkel dolgozott

és hogy őket megtévesztette. Később jöttek rá, hogy édesapjukat az orvos gyógyfűvekkel és egyéb kotyvalékokkal akarta a súlyos gyomorrákból kigyógyítani.

Aztán így folytatja informátorunk az esetet:

— Megboldogult édesapánk tavaly súlyosan megbetegedett. Felhóztuk magunkhoz Budapestre és a legkiválóbb orvosokat hívtuk hozzá, így dr. Korányit, dr. Verebélyi és dr. Rosenthal professzorokat, akik többször konzultáltak. A beteget dr. Fodor Imre, a budapesti Zsidókérdőház kiváló főorvosa kezelte. Májusban a tanárok közölték velünk a szomorú valót: *édesapánknak gyomorrákja van* és állapota reménytelen. Amikor a lesújtó hírt hallottam, aznap találkoztam dr. Findler Ottóval, aki orvos ugyan, de nem praktizálhat Magyarországon, mert diplomáját nem nosztrifikálták. Kétségbeesetten közöltem vele, hogy apám menthetetlen, mire Findler a következőket mondotta nekem:

— *Ezer szerencse, hogy találkozott velem, mert most kaptam egy prágai kollégámtól megbízást, hogy szerezzek neki rákbetaegeket. Ő ugyanis feltalálta a rák szérumát és biztosan tudja gyógyítani.*

MEGERKEZIK A CSODADOKTOR

— Rövid családi tanácskozás után még aznap felhívtuk telefonon Prágát, beszélünk dr. Jakobovitsal, aki megerősítette azt hogy ő *a rák szérumát feltalálta.*

— A telefon beszélgetést követően három hét múlva jelentkezett is nálunk dr. Jakobovits, megvizsgálta apánkat és kijelentette, hogy *garantálja a gyógyulást.*

— Fellépésének olyan szuggesztív ereje volt, hogy valamennyien mint egy megváltót üdvözlöttünk és boldogan adtunk hitelt szavainak.

TANULSÁGOS SZEMELVÉNYEK AZ ORVOS LEVELEIBŐL

— Most utólag, amikor az aggodalom nem homályosítja el ítélőképességünket és már belenyugodtunk a megváltozhatatlanba, tisztán látjuk, hogy felperes egyszerűen tőkésítette boldogult édesapánk iránti érzésünket és szeretetünket. Megerősíti ezen meggyőződésünket az a tény, hogy Jakobovits az orvosi kar legkiválóbbjairól, dr. Verebélyi, dr. Korányi, dr. Rosenthal professzorokról és a többi kezelő orvosainkról a legkicsinylőbb véleménnyel nyilatkozott és nevezettek a leg-súlyosabb kifejezésekkel illette.

— *Jakobovits kezelése abból állt, hogy fájdalom csillapító szerek helyett saját kotyvasztású csodatedjét és kanalanként beadott rákszérumát itatta a beteggel, aki mindezekből undorodott.*

— A gyógykezelést pedig, — a javasasszonyokat is megszégyenítő

B É L Y E G Z Ő K E T

olcsón, jól és azonnal készíti

S T A M P A

bélyeggyár Arad, a 1600-1601. évfolyam

módszerel, — a távolból és írásból irányította.

Ime, — szerkesztő ur, egy pár szemelvény Jakubovits leveleiből:
„...a betegnek azt üzenem, hogy szokja meg ezt a kis természeti
gyógyszert még akkor is, ha itt-ott egy kis gyomor kellemetlenséget
csinál. Várjon türelemmel néhány hétig. A teát is igya, könnyű táp-
lálékon éljen, mint egy kis gyermek... természetes, ha oda utazom,
szérumot újra hozok...”

„...higgye el, kedves Pann kisasszony, — írja egy másik levélben
hugomnak, — hogy semmi más nem segíthet ezen a földön a kedves
papáján, mint egyedül ez a természetes kura...”

És most jön a legépületesebb!

„...Minden jó gyógyszer keserű... vagy rosszszivű és azzal hassanak
az öregre, hogy ha nem csinálja végig ezt a kurát és nem távozik el
gyomrából az a rossz nyálkahártja, úgy az ott maradt, beteg nyál-
kahártyából nagyon komoly betegség fejlődhetik ki...”

Hát nem gyönyörű? Amikor a legkitünőbb orvosprofesszorok már
régén megállapították a gyomorrákot, a prágai „csodadoktor” még
mindig nyálkahártyáról álmodozik.

A CSODADOKTOR

A beteg állapota pedig egyre rosszabodott. Ujra lehivatták Jakubo-
vitsot, aki legnagyobb meglepetésére beteg edésapánk ágyánál dr.
Wittman Béla orvost találta. Wittman dr

felháborodva állapította meg, hogy Jakobovits kezelése közön-
séges kuruzslás és amit művel, nem diplomás orvoshoz való.

Wittmann dr nem titkolta el véleményét, alaposan lehordta
prágai kollégáit Csarlátánnak, az orvosi kar szegényének ne-
vezte, aki csak azért jött hozzánk, hogy kuruzsló módszerével
megkárosítsa és dezavualja a tanult és képzett orvosokat.

A csodadoktor, a „rákspecialista”, a nagy „szérumszűzölő” pedig
csak hebegett.

Ezt a jelenet Wittmann dr és a prágai csodadoktor között 1935
június 17-én játszódott le, ugyanazon a napon, amelynek éjszakáján
edésapánk meghalt.

Ez a tényállás és ehhez nem sok hozzátenni valónk van. Legfel-
jebb annyi, hogy

Aradon semmi szükségünk nincs arra, hogy orvosokért ide-
genbe menjünk. Vannak városunkban olyan kiváló orvosok,
akiknek tudását, lelkiismerességét úgy a bucurești mint a
budapesti legkiválóbb professzorok is elismerik. Sajnos, nagy-
szerű orvosaink éppen csak tengődnek. A betegsegélyzők és az
állami kórházak szegyenletes fizetéseket adnak és ugyanak-

Bizkötésék

Üzle!! könyvek

Raszterek

Dobozok

olcsón, gyorsan és pontosan készülnek

Dávidovits

könyvkötészet és
vonalozó intézetében

ARAD, Bul. Regina Maria 24 (Mermann-udvar)

kor egy prágai „specialista” harmincezer leit kér egy látogatásért — beteg elhaldlózása után.

Sok-sok nélkülöző tudós éjjel-nappal dolgozik és kutatja a szenvedő emberiség Nagy ellenségét — az ismeretlen rákot... Azt a rettenetes betegséget, amelyről

— *éppen a napokban állapította meg dr. Cucu aradvárosi főorvos, hogy százszázalékosan pusztított városunkban az elmúlt évben.*

És a *Jakubovits* doktorok pedig — főzik, kotyvasztják a teát... közben elpusztul a beteg, akinek hozzátartozói biznak a — csodatoktorokban és az oldalas hirdetésekről ordító csodagyógyszerekben! II-I

Szent együgyűség

(Oradea.) Néha igazán csodálkozni kell az emberek naivitásán, mert azt hiszik, hogy minden úgy történik, ahogy ők azt elképzelik meguknak. Ime egy beszédes példa:

Egy házaspár a házasságkötés után egyszerre azzal a megállapítással áll elő, hogy a házasság érvénytelen, noha a törvényes előírásoknak megfelelően kötötték. Érvénytelen azért, mert ezuk agában sem volt tényleges házasságot kötni, hanem ettől a lépésüktől azt remélték, hogy bizonyos előnyökhöz fognak jutni.

A nő, aki nagy súlyt helyezett rá, hogy megszerezze a román állampolgárságot, talált olyan román állampolgárt, aki hajlandónak mutatkozott a szükséges házasságkötésre.

Most azután mindketten megtámadták házasságuk érvényességét és azt mondják, hogy

soha nem is gondoltak rá, hogy mint házastársak egymással éljenek.

Ők mindössze abban állapodtak meg, hogy eleget tesznek a törvényes előírásoknak csupán azért, hogy

az asszony megszerezze a román állampolgárságot.

A bíróság természetesen arra az álláspontra helyezkedik, hogy a felek titkos szándéka közömbös a házasság érvényessége tekintetében. Tehát nem is bontotta fel a házasságot azon a címen, amelyen a felek kérték. Akarva, nem akarva kénytelenek mint törvényes házasságfelek élni, de arra senki sem kötelezi őket, hogy de facto házasságot éljenek egymással.

Lakásberendezések olcsó beraktározását száraz helyiségben elvállaljuk. Eladásokat közvetítünk, melyekre előleg is felvehető. ::—:: ARAD, STR. MOISE NICOARĂ 9—11.

Nem kell riport a rendőrségről

Mi lehet az oka annak, hogy az a testület, amelyre büszke minden polgár: a rendőrség mostanában érthetetlen riportokban szerepel.

Mi lehet az oka annak, mi történhetett, hogy rendőrök, több alkalommal egymásután, nagy riportok bűnügyi leleplezettjeiként szerepelnek...?

Nem vagyunk hívei az ilyenfajta szenzációknak. Nem vagyunk lelkes barátjai annak, ha a rendőrökről kapcsolatos eseményekről szenzációs riportokat kell irdogálni.

A rendőrség üldözze és nyomozza ki a riportok anyagát, ne maga szolgáltatson különösnél-külöszebb riporttémákat.

Tisztában vagyunk azzal, hogy egy ilyen hatalmas szervezetnek vannak kinövései. Hiszen emberek alkotják ezt a nagyszerű alakulatot. De az emberek között vannak rendesek és rendetlenek. Tisztességesek és tisztességtelenség felé hajlók. De úgy érezzük, hogy

ennek az általunk becsült intézménynek a vezetői kötelesek a gyomlálás sürgős munkáját elvégezni és kiirtani ebből a szervezetből még az őrmegetőt is annak a fajta embernek, aki nem idevaló,

aki nem ide tartozik, aki árnyat vethet az államrendőrség becsületére, jó hírnevére.

Nem tudjuk, hogy mi okozhatta ezeket a meglepetéseket. Nincs is alkalmunk és módunk kutatni a titok lényegét, csak kötelességünk figyelmeztetni az illetékeseket arra, hogy preventív uton igyekezzenek egyszer és mindenkorra gátat szabni az ilyen bűnbeesési lehetőségeknek.

Az államrendőrség vezetői bizonyára hivatásuk magaslátán állanak és épp oly büszkék testületük tekintélyére, mint amilyen büszkék mi polgárok vagyunk erre a tekintélyre. Reméljük, hogy gondoskodni fognak ezek a gondos rendőrségi vezetők, hogy többé ilyen események ehhez a közbecsülésben álló testülethez közel se férközhessenek.

Ha tudnak gondoskodni, hogy a polgár szeresse, becsülje, tisztelje és piederstálra emelje őket, akkor bizonyára nem lesz nehéz azt a belső szelekciót is végrehajtani, amely hasonló szomorú eseményeknek örökre gátat szab.

Modern, valódi ezüst
eszközök, tálcák, gyertya-
tartók a legelőnyösebben

Argintaria Frații Nieszel
Arad, Str. Eminescu 20.

Tört aranyat, ezüstöt veszünk, becsereélünk
— Aranyozást, ezüstözést vállalunk. —

Asszony a tükör előtt

(ARAD.) Hajdandban a toaletasztal csupán dísz volt a nő hálószobának. Mindenféle csillogó, ragyogó kristály- és ezüsthalmi állt raita. De a dobozok és üvegcsek üresek voltak. A „garnitúrák” csu-

pán díszítésül szolgáltak és megduplázódtak a velencei tükörben. A magas gyertyatartókban sohasem gyújtották meg a gyertyákat. Amikor a villanyvilágítás már meghódította a modern odrosokat, a polgári nő toaletasztala még sokáig nem kapta meg a maga igazi jelentőségét. Mert ezt a toaletasztalt egyáltalán nem is használták. Az a kevés szerszám, ami a fésülködéshez és szépitéshez kellett, egy dobozban volt a fehérneműs szekrényben, vagy pedig az almdrium legalsó fiókjában. A delnő nappal közel az ablakhoz kis kézitükörbe nézve hozta rendbe az arcát, vagy alkonyatkor a lámpa világítása mellett. A toaletasztal a butorzathoz tartozott, a fényűzéshez, akárcsak a nehéz függönyök, a nem használt diszpaplanok, vázák és nipppek, amelyek a lakásokban voltak anélkül, hogy kontaktusban lettek volna a lakás tulajdonosaival. De

az új idők során a higienia és kozmetika a mindennapi élet fontos fejezete lett.

Fürdőszoba és toaletasztal sokkal fontosabb lett a modern emberek számára, mint nipppek és díszes sallang. A tárgyilagos korszak elítélte és száműzte mindazokat a holmikat, amelyeknek nincs igazi és hasznos kapcsolata az étellel.

Igy változott át a toaletasztal is. A kozmetika megköveteli a nő mindennapi önápolását.

a modern technika raffináltan és hasznosan szereli fel a toaletasztalt.

A legfontosabb pont a világítás. A legkülönlegesebb lehetőségek adódnak a mondén nő számára Irányítható fényszórók sugározzák be az arcot. Csakis így lehetséges igazán és alaposan megbírdálni a külsőt. Lámpák, bármily gondnal szereljék is fel őket, már nem elegendők. A három részből álló tükör nélkülözhetetlen. A legaprólékosabb ellenőrzést teszi lehetővé a szép szolgálóban tett minden kézmozdulat fölött. Az elegáns nő a toaletasztalára kékes nappali világítást bevezethet. Szükséges ez főként nagyvárosokban, ahol az alsó lakások nélkülözik a nappali világítást. Minden nő tudja ma már, hogy milyen veszedelmes a lágú, hizelgő, sárgás villamos izzódlampa fényében kozmetikázni. Tudja ezt az okos háziasszony, a kenyérkereső nő és a sportlady is, akik a napjukat nem dlozhatják fel egészen a saját személyük és szépségük kultuszának.

Dus kristály és nehéz ezüst ma már ritkaság a toaletasztalon. A modern nőnek olyan eszközökre van szüksége, amelyeket kényelmesen lehet kezelni. Sok üvegre van szüksége Különféle arcvizek részére.

hajviznek, párföm-keverékeknek. Hogy meg lehessen különböztetni a flakónokat, fémlapból készült gallérokat kapnak, amelyekben különféle felírás és jelzés látható. A dobozokban puderkeverékek vannak többféle árnyalatban, továbbá krémek, tubusok és rengeteg kis dolog.

A gyertyákat azért gyújtják meg, hogy ellenőrizni lehessen, miként nézünk ki ebben a halvány fényben. A gyertyák alacsony tartókban állnak és közvetlenül a női arcra vetik fényüket. Felvetődik a kérdés, miért esett azelőtt minden mesterséges világítás felülről a szobába? Az új kozmetika elveti az ilyen világításokat, mert nem előnyös árnyakat vetnek.

A felszerelés minden szakszerűsége mellett is a toaletasztalnak bájosnak és megnyerőnek kell lenni. Az üvegek és dobozok bár egyáltalán nem díszek többé, mint annak idején, de színesek és kecsesek formában és árnyalatban. Az üveg színe kék, violett, sárga. A rózsakvarc rózsaszíne, vagy a jode halvány zöldje a toaletasztal felszerelésének a mintaképe. Bájosak a tárgyak mulatságos üvegfestményekkel is. Mezei virágok versenyeznek kerti virágokkal és trópusi növényekkel. A toaletasztal a szeszély kifejezője és az utóbbi években már megint egész sor bájos semmisség vegyül el a fontos eszközök tömegében. Ott áll a puderkeverő, amely bármilyen kívánt színárnyalatot lehetővé tesz. Mellette groteszk vagy puccos baba ül. Az új párföm és a doboz között, amelyben fagyás elleni bőrkrem van, mulatságos szövet-kutyus hever. A széles, üveglappal fedett, kozmetikai szerekkel és sminkekkel telített asztal kezd eltűnni és helyét megint elfoglalja a kecses asztal. Már megint kezdik szeretni az annyira kinevetett mullfüggönyös toaletasztalt. A technika és báj egyesülnek és közösen állnak a követelőző kor szépségének szolgálatában.

Az ebéd utáni órákat a mondén nő már nem szenteli a pihenésnek. Ezt az időt a toaletasztalnál tölti el. A tágas fürdőszobában szokott elhelyezést kapni a toaletasztal. Vagy itt is van ilyen, amelyet a férj használ. A modern idő vele szemben is felállítja a testápolás és kozmetika követelményét. Már nem elegendő a kis asztal, amelynél borotválkozik, hanem igazi toaletasztal kell neki mindenféle szerszámmal és szépítésszerrel.

Mindezekből kitűnik, hogy a toaletasztal ugyanolyan nélkülözhetetlen valami az életben, mint a fürdőkád, mint a kényelmes, ruganyos ágy.

— Thorma János festőművész, az urópai hírvé baiaamarei festőiskola egyik megalapítója, a napokban eladta muzeális értékű remek alkotását, a „Majális” című művet Neumann Gézának, a cluji Continental vaskereskedelmi Rt. vezérigazgatójának. A kiváló művész nagy nehezen vált meg ettől a képtől, amelyet mindig féltő gonddal őrzött s amely egyik legbecsültebb festménye volt.

— A dicsőánmártini cipészek testületileg tiltakoztak a városi tanácsnál a nem szakmabeli iparosok ellen, akik sár- és hócipők javításával foglalkoznak. A város vezetősége teljesítette a cipészek kívánságát és határozatilag kimondotta, hogy a jövőben ilyen munkálatokat kizárólag hivatásos, szakmabeli cipészek végezhetnek.

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak...

— A közegészségügyi minisztérium a közelmúltban elrendelte, hogy ezentul csak nemes fémekkel dolgozhatnak a fogorvosok és a fogtechnikusok, akiket eltiltott az eddig kitünően bevált pótanyagoktól. Ezzel kapcsolatban az *Erdélyi Élet* sighet-i munkaársának a következőket mondta dr. *Bálint Sándor* városi főorvos, ismert fogspecialista: — Közel három évtizede dolgozom azon fémekkel, amelyeknek használatát a kormány most betiltotta. Azzal indokolja rendeletét a miniszter, hogy a nem nemes fémek okszidálódnak, mérgezést okoznak és az egészségre ártalmasak. Prakszisom alatt egyetlen mérgezési eset sem fordult elő, a használatban levő anyagok pedig egyáltalában nem okszidálódnak. Véleményem szerint egyéni érdekek vezették azokat, akik ezt a rendeletet kibocsátották. A lóláb nagyon is kilátszik. A fogorvosok és a fogtechnikusok mindent el fognak követni a sérelmes rendelet ellen, amely őket egzisztenciájukban érinti, de súlyosan megérzik ezt majd a szegények is, akiknek nem áll módjukban megfizetni a nemes fémeket, vagy egy esetleges drágább pótanyagot. Közérdek, hogy a szegény emberek is kezelthessék fogaikat...

— Az *Aradi Napilapok Szindikátusa* a mai napig nem indított pert sajtó útján elkövetett rágalmazásért a kávéházmonopolisták ellen. Kár. A nyájas olvasók az elyesmit megjegyzik maguknak és megrendül a bitük kedvenc lapjaikban. De ettől függetlenül: hát szabad ilyen ziccet átengedni a *Dácia—Palace-kávéházak* triumvirátusának akkor, amikor ebben az ügyben a lapok mögött áll kivétel nélkül az egész város közönsége?

— Aradon is, de mindenütt, ahol vetítésre került, általános felháborodást keltett a „*Fekete rózsák*” című horogkeresztes propaganda-film, mely „*Heil Hitler*”-rel kezdődik és „*Heil Hitler*”-rel végződik. Ezt a náci filmet is, mint minden hasonlót, a timisoarai *Filmcentrala* hozta forgalomba Romániában. Ennek a filmügynökségnek a tulajdonosa, *Gábor Dezső dr.*, a cionisták egyik „*lelkes és üdöztetőkész*” vezére.

— A salontai rendőség a napokban négy főtéri kereskedő ellen indított eljárást, mert a kirakatokban elhelyezett áruk mellett nem tűntették fel az árakat.

— Az aradvárosi főorvosi hivatal jelentése szerint napról-napra jobban terjed városunkban a telefonleszerelési járvány. A közönség pánikszerűen tartózkodik a Morgan-baktériumok által inficiált rendszertől. Különösen Aradon tapasztalható ez a tünet, ahol tudvalevőleg már muzeális értékű a telefonközpont berendezése, melynek modernizálását évek óta igéri az ígéretekből utolérhetetlen társaság. Ehhez még hozzájárul a figyelmetlen és pontatlan kezelés, valamint a modortalan, bürokratikus adminisztráció.

— Talán örök rejtély marad, hogy a timisoarai *Sternberg-féle* antiküzlet tulajdonosa, akit általában dús gazdag embernek ismernek, akinek 32 millió értékű ingatlanáról tudnak, hogyan fizethetett éveken keresztül évi *harmincezer lei jövedelem* után adót? Tehát annyit,

amennyit egy kisjövedelmű tisztviselő, ügyvéd, vagy orvos. A pénzügyminisztérium most hat és félmillió lei bírságra ítélte adóeltilkolásért a kétségtelenül ügyes kereskedőt, aki azonban tulzott „szerénységért” végül mégis csak póruljárt.

— A legrégebbi aradi trikotázs-cég, az előnyösen ismert *Bársong Andor*-üzlet, eddig is impozáns, nagy helyiséget megnagyobbította és a jövő héttől kezdődőleg férfi és női szövetanyagok árusítására rendezkedik be.

— *Palugyay* Miklós dr. nyolc éven keresztül vezette a *Paramount* filmvállalat romániai képviselőtét Pompás szervező képességével, kitűnő szakismeretével, minden irányban nagyszerű felkészültségével elérte, hogy adminisztrációja a legtökéletesebb precizitással bonyolítja le a nagy pontosságot igénylő munkát. *Palugyay* Miklós dr.-t a központ az elmúlt hetekben a budapesti kirendeltséghez helyezte át, amiről végtelen sajnálattal szereztek tudomást a romániai filmesek. A *Paramount* filmvállalat keleti ügyeinek irányítását *Földes* Lajos, a vállalat volt pesti ügyvezető-igazgatója vette át, aki egyik legalaposabb ismerője a filmszakmának s akinek jóhírneve már régóta tulterjedt országhatárokon.

— A timișoara-i ügyészség sorozatos törvényszegésért vádiratot bocsátott ki *Avram Nicolau* szenátor, volt szálloda- és színházbérlő ellen. Legutóbb kauciósíkkasztásért jelentették fel a kitűnő honatyát, aki azonban többszöri idézés dacára egyetlen egyszer sem jelent meg a bíróság előtt. A törvényszék végül is az igazságügyminiszterhez fordult ebben az ügyben, aki azonnal interveniált a szenátus elnökségénél, hogy *Avram Nicolau* mentelmi jogát haladéktalanul függeszse fel.

— Arad városi Bizottsága nem tud arról, hogy az amugyis tűzveszélyes *Corso-moziban* az olcsó helyek közönségét, mint a leprásokat, — drótháló mögé szoritották? És ha tud erről a felháborító, következményeiben beláthatatlan állapotról, meddig türi?!

— Mindenki tud róla, tehát nem sértjük meg a magánügy szentségét. Timișoaran és Aradon széles körökben pertraktálják azt a tragikomikus szerelmi kalandot, amelynek „áldozata” egy ismert timișoara-i kereskedő. Ez a hevesvérű ur, az elmúlt évben, egyik üzleti útja alkalmával, megismerkedett Aradon egy fiatal kis árvalánnyal, akit a nagynénje nevel és eltart. A nős kereskedőnek végtelenül megtetszett a kislány, akit néhány óra alatt az ígéretek zuhatagával szédített el. Meghívta vacsorára, leitatta, felcsalta szállodai szobájába s mire reggel lett, — hát bizony a kislányból nagylány lett. Hónapokon keresztül, hetenként járt át Aradra titokban jeles barátunk, amíg egy szép napon befejezett tény elé állította szerelmének tárgya: utban van az anygalka. A lesújtó hír után hetekig nem jelentkezett a következményektől begyulladt kereskedő. Se levélre, se táviratra, se telefonra nem reagált. Egy ügyvédi felszólításnak azonban mégis meg lett az eredménye, mert rövid alkudozás után kétszázötvenezer lejjel kiegyenlítette szerelmi étvágának cechjét. Ma már jól vannak — mind a hárman.

— **Autobusz, strand, sporttelep, szabadtéri, köztelekbe nyúló idegen fényreklámok stb.** — amelyek városi bérlemény tárgvát képezik, — kizárólagos feladási helye az Erdélyi Let kiadóhivatalában az »Agge« reklámvállalat. Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

Az Állami Osztályosorsjáték

lehetőséget nyújt mindenkinek,
hogy gazdag lehessen
havi 200 lei ellenében!

Százával
élnek az országban
emberek, akiknek szerény jövedelmük volt, vagy
földhözragadt szegények
voltak,

ma millionosok!

Ezzel
szemben senki
sem ment tönkre a Sors-
játékon, mert csupán 200 lei havi kiadás kell
ahhoz, hogy a játékban
állandóan részt-
vegyen

A X-ik játékra a sorsjegyek már megérkeztek
Kaphatók az elárusítóhelyeken

Az első húzás: március 15

Ne felejtse el sorsjegyet vásárolni!

1874

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1874

1874

1874

1874

1874

**Egészen
röviden:**

82

Erdélyi Élet

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!
